

موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

قانون کیفر بزه‌های مربوط به راه‌آهن مصوب ۳۱ فروردین ماه ۱۳۲۰

قانون کیفر بزه‌های مربوط به راه‌آهن/

مصوب ۳۱ فروردین ماه ۱۳۲۰/

ماده ۱ - هر کس خاک‌ریز - خاک‌بر - پل - تونل - دیوار - سد - ابنیه - بالاست تراورس - ریل - پیچ و مهره ریل - اتصالی ریل - علائم خطر - تیرهای تلفن و تلگراف و سیم‌های آن و وسایل نقلیه راه‌آهن را خراب کند و به طور کلی عملی نماید که موجب خروج قطار از خط یا تصادم یا حادثه مهم دیگری شود به حبس با اعمال شاقه از پنج تا ۱۵ سال محکوم می‌شود./

و اگر در نتیجه حادثه یک یا چند نفر کشته شود مرتکب محکوم به اعدام خواهد شد./

هر گاه عمل منتهی به یکی از حادثه‌های مذکور نگردد در غیر مورد خرابی پل - تونل - و سد مرتکب به دو سال تا هفت سال حبس مجرد و در مورد پل و تونل و سد از ۴ سال تا ده سال حبس با اعمال شاقه محکوم می‌شود./

ماده ۲ - هر کس در غیر مورد مذکور در ماده یک در متعلقات راه‌آهن عملی نماید که بیم خروج قطار از خط یا تصادم و یا حادثه مهم دیگر برود مرتکب به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می‌شود و هر گاه عمل مذکور برای حرکت قطار فقط ایجاد مانعی نماید و به طور کلی اسباب اختلال حرکت قطار را فراهم کند مرتکب به حبس تادیبی تا دو سال محکوم می‌شود./

ماده ۳ - هر گاه بزه‌های مذکور در ماده یک و دو در اثر توطئه و تبانی دو نفر یا بیشتر انجام یابد یک ثلث از کیفری که قطع نظر از تبانی برای مرتکب منظور می‌شود به کیفر مرتکب افزوده خواهد شد جز در مورد اعدام که مرتکب به همان کیفر محکوم می‌شود./

ماده ۴ - هر گاه برای ارتکاب بزه‌های مذکوره در ماده یک جمعیتی از سه تن به بالا تشکیل شود تشکیل‌دهندگان و محرکین فقط برای همین عمل به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم می‌شوند./

کسی که عضو این جمعیت شده باشد فقط برای همین عمل به حبس تادیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد./

هر گاه از جمعیت مزبور دست کم سه تن مسلح باشند محرکین و تشکیل‌دهندگان هر یک به حبس با اعمال شاقه از سه سال تا پنج سال محکوم می‌شوند و کسی که عضو این جمعیت شده باشد به دو تا سه سال حبس مجرد محکوم می‌گردد./

ماده ۵ - هر یک از شرکت‌کنندگان که جمعیت مذکور در مواد فوق را منحل یا موجبات انحلال آن را فراهم سازند یا از جز توطئه‌کنندگان و عضویت جمعیت خارج شوند یا از وقوع بزه یا توطئه یا تشکیل جمعیت برای ارتکاب بزه مانع شوند یا وجود جمعیت و تصمیمات آن را به مأمورین دولت افشاکنند از کیفر معاف خواهند بود مشروط بر این که پیش از تعقیب و پیش از وقوع بزه که جمعیت برای ارتکاب آن تشکیل شده اقدامات مزبور به عمل آمده باشد./

ماده ۶ - هر کس اعمال مذکور در مواد ۱ و ۲ را از روی بی‌مبالاتی یا غفلت انجام دهد در مواردی که کیفر بزه عمدی اعدام یا حبس با اعمال شاقه است به حبس تادیبی از یک تا سه سال و به تادیبه غرامت از دویست تا ده هزار ریال محکوم می‌شود و در مواردی که برای بزه عمدی حبس مجرد مقرر شده کیفر مرتکب حبس تادیبی از سه ماه تا دو سال و تادیبه غرامت از صد تا هزار ریال می‌باشد./

ماده ۷ - هر کس وسایل نقلیه راه‌آهن را ضایع یا خراب کند به طوری که از خاصیت بهره‌برداری بیندازد در صورتی که وسایل نقلیه از قبیل لوکوموتیو یا اتوتوریس باشد به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می‌شود و در مورد سایر وسایل نقلیه راه‌آهن کیفر مرتکب حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال خواهد بود مگر اینکه عمل مشمول عنوان شدیدتری باشد که در آن صورت مرتکب به کیفر همان بزه محکوم می‌گردد./

ماده ۸ - مسافری که بدون جهت علامات موجوده در واگنها را از قبیل ترمز خطر و غیره به کار برد و قطار بایستد به تادیبه غرامت دویست تا پانصد ریال ملزم خواهد شد./

ماده ۹ - مسافری که به تجهیزات واگن از قبیل چراغ - توریهای پنجره - شیشه - پرده - جایگاه جامه‌دان زبانی وارد آورد به پرداخت خسارت طبق تعرفه راه‌آهن مصوب وزارت راه ملزم خواهد شد. برای خسارتی که قابل پیش‌بینی در تعرفه نبوده با رعایت اینکه مقدار خسارت از یکصد ریال تجاوز نکند طبق تشخیص اداره راه‌آهن ملزم خواهد شد./

در صورتی که عمل مشمول عناوین کیفری باشد به کیفر مقرر برای آن عمل نیز در مراجع صالحه محکوم می‌شود./

ماده ۱۰ - وجوه مذکور در ماده ۸ به تشخیص رییس قطار و وجوه مذکور ماده ۹ مطابق تعرفه یا تشخیص راه‌آهن به حسب مورد در مقابل قبض‌رسمی اداری دریافت می‌گردد./

در صورتی که واردکننده خسارت اعتراضی داشته باشد می‌تواند پس از پرداخت وجه تا مدت شش ماه به یکی از دادگاه‌های شهرستان خط سیر مراجعه نماید./

هر گاه واردکننده خسارت از پرداخت این وجوه امتناع نماید چنانچه مالی همراه داشته باشد قطار حق دارد به میزان خسارت مورد مطالبه از مال او بازداشت نموده و طبق آیین‌نامه مصوب وزارت راه و وزارت دادگستری خسارت راه‌آهن را از آن استیفا نماید. نسبت به بازداشت مال نیز واردکننده خسارت از تاریخ بازداشت آن به شرح بالا حق شکایت خواهد داشت./

هر گاه دارایی ممتنع کفایت خسارت وارده را ندهد یا دارایی نداشته و نتواند تضمین کافی بدهد چنانچه راه‌آهن مقتضی بداند می‌تواند صورتجلسه تنظیم و با خود او تحت مراقبت مأمورین به نزدیکترین دادگاه مقصد ممتنع بفرستد./

دادگاه در این قبیل موارد خارج از نوبت رسیدگی خواهد کرد./

ماده ۱۱ - حمل مواد زود اشتعال و قابل احتراق و انفجار بدون اطلاع اداره راه‌آهن ممنوع است و مسافری که بدون اطلاع

راه‌آهن مواد مزبور را درج‌نامه‌دانا و اثاثیه خود در واگنها حمل کند یا آنها را جزو اثاثیه خود به قسمت حمل و نقل اثاثیه (توشه) بسپارد و همچنین هر کس بدون استحضار راه‌آهن مواد مزبور را برای حمل به وسیله واگنهای باری تحویل نماید محکوم به تادیبه غرامت از دویست تا دو هزار ریال خواهد گردید./

در صورتی که عمل مزبور منجر به حریق یا حادثه دیگری گردد که جرم شدیدتری شناخته شده باشد مرتکب به کیفر آن بزه محکوم خواهد شد./

ماده ۱۲ - هر گاه کسی باعث تضییع یا تلف مالی بشود که برای حمل به راه‌آهن سپرده شده است در قبال بنگاه راه‌آهن مسئول خساراتی است که از این جهت به راه‌آهن وارد شده باشد./

ماده ۱۳ - هر کس در حریم راه‌آهن بدون اجازه کتبی بنگاه راه‌آهن ساختمان یا حفاریات و به طور کلی هر دخل و تصرفی نماید علاوه بر اجبار به اعاده محل به صورت اولیه محکوم به تادیبه غرامت از دویست تا دو هزار ریال خواهد شد آنچه پیش از اجرای این قانون داخل در حریم بوده در صورتی که راه‌آهن اجازه ابقا آن را ندهد مالک آن ملزم است که آن را از حریم راه‌آهن بردارد و اگر امتناع نماید راه‌آهن آن را برخواهد داشت و یا در صورت موافقت راه‌آهن به بهای عادلانه به راه‌آهن واگذار می‌شود حریم راه‌آهن عبارت از ۱۷ متر فاصله به هر یک از دو طرف محور خط می‌باشد./

ماده ۱۴ - نگاهداری و چراندن دام در حریم راه‌آهن ممنوع است و راه‌آهن مسئول خسارات وارده که از تلف آنها حاصل می‌شود نخواهد بود./

اگر از این راه خساراتی به راه‌آهن وارد شود مالکین دام‌ها در قبال راه‌آهن مسئول خواهند بود./

ماده ۱۵ - تا مسافت کمتر از پنجاه متر از خط آهن ساختن بناهایی که دارای سقف پوشالی باشد و خرمن نمودن کاه و علف و انبار نمودن مواد زوداحتراق و زود اشتعال ممنوع است و متخلفین محکوم به تادیبه غرامت از ۲۰۰ تا دو هزار ریال خواهند شد./

ماده ۱۶ - هر یک از کارمندان راه‌آهن که متصدی راندن یا وظیفه‌دار تشکیل یا حرکت قطار می‌باشد لوکوموتیو - واگن - درزین یا هر گونه وسیله نقلیه‌ای را که می‌داند معیوب است و در صورت سیر موجب مخاطره خواهد شد به راه اندازد و یا به مناسبت وظیفه مانع تشکیل قطار و حرکت آن نشود به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم می‌شود./

همین کیفر درباره کارمندی که از معیوب بودن وسائل نقلیه مطلع و بر حسب وظیفه مکلف به آگاه ساختن مقامات مربوطه بوده و آن مقامات را مسبوق‌نساخته‌اند اعمال می‌گردد./

ماده ۱۷ - رییس قطار - راننده - ترمزبانان - و سوزن‌بانان که برخلاف مقررات در موقع حرکت قطار تا رسیدن آن به مقصد یا در موقع حرکت ورود قطار به ایستگاه محل خدمت خود را ترک و یا وظیفه خود را انجام ندهند به حبس تادیبی از شش ماه تا دو سال محکوم می‌شوند./

ماده ۱۸ - متصدیان حفظ ساختمان و بناهای مربوطه به راه‌آهن یا آلات فنی آن که مسئول نگاهداری خط و نظارت ساختمانها و به طور کلی مأمور حفظ اموال راه‌آهن اعم از فنی و غیر فنی می‌باشند اگر وظیفه خود را ترک کنند محکوم به حبس تادیبی از یک ماه تا شش ماه خواهند شد./

هر گاه بزده‌های مذکور در این ماده و دو ماده پیش منتهی به تصادم یا خروج قطار از خط و یا حادثه مهم دیگری بشود مرتکب به دو تا سه سال حبس مجرد محکوم خواهد شد و اگر در نتیجه حادثه کسی کشته شود به حبس با اعمال شاقه از سه تا ده سال محکوم می‌گردد./

در مورد این ماده و ماده ۱۷ در قسمتی که کیفر مرتکب حبس تادیبی مقرر شده است تعقیب بزه منوط به درخواست بنگاه راه‌آهن می‌باشد./

ماده ۱۹ - اگر مأمورین راه‌آهن از امر مافوق خود که برای احتراز از خطر و حادثه راه‌آهن صادر شده تخلف کنند به حبس تادیبی از یک ماه تا شش ماه محکوم خواهند شد. و چنانچه این تخلف منجر به حادثه راه‌آهن شود مرتکب به دو تا سه سال حبس مجرد محکوم می‌شود. و اگر در نتیجه حادثه کسی کشته شود کیفر مرتکب حبس با اعمال شاقه از سه تا ده سال است./

ماده ۲۰ - هر گاه کارمند راه‌آهن از ساختمانها - تجهیزات - کارخانجات تأسیسات ثابت و وسائط نقلیه و غیر آن - نقشه - عکس یا اطلاعاتی که جنبه سری دارند و افشا آن برخلاف مصالح راه‌آهن و یا مصالح عمومی کشور باشد به کسی بدهد و یا کسی را برای به دست آوردن چنین اسناد و مدارک کمک نماید در صورتی که عمل بزه شدیدتری نباشد به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می‌شود./

ماده ۲۱ - چنانچه کارکنان لوکوموتیو اعم از راننده یا آتشکار و همچنین سایر کارمندان راه‌آهن که مسئول تأمین آمد و شد قطار هستند در غیر مورد مذکور در ماده ۶ مرتکب بی‌مبالتی یا غفلت بشوند که منجر به زیان دولت علاوه بر جبران خسارت به حبس تادیبی از یک ماه تا یک سال محکوم می‌شوند./

ماده ۲۲ - کدخدایان و دهبانانی که به امر مقامات مربوطه مواظبت قسمتی از راه‌آهن به عهده آنها واگذار شده هر گاه در انجام مأموریت خود بی‌مبالتی و یا غفلتی بنمایند که موجب شود کسی به راه‌آهن خرابی وارد نماید به سه ماه تا سه سال حبس تادیبی محکوم می‌شوند./

ماده ۲۳ - هر گاه اعمال مذکور در این قانون منتهی به نتایج قابل کیفری گردد که در این قانون پیش‌بینی نشده است مقررات سایر قوانین کیفری مجری خواهد بود./

ماده ۲۴ - وزارت راه‌آهن می‌تواند ضمن آیین‌نامه‌ای که به موجب ماده ۴ قانون سازمان بنگاه راه‌آهن دولتی ایران مصوب ۱۲ مرداد ۱۳۱۴ اختیار تنظیم آن داده شده از نظر انتظام و انضباط کارهای راه‌آهن برای تخلف کارمندان راه‌آهن از مقررات یا دستورهای رؤسای مافوق در موارد لزوم از یک روز تا بیست روز حبس انضباطی پیش‌بینی نموده و آن آیین‌نامه را پس از تصویب هیات وزیران به موقع اجرا گذارد./

طرز رسیدگی و مرجع شایسته نیز در آیین‌نامه مذکور معین خواهد شد./

این قانون که مشتمل بر بیست و چهار ماده است در جلسه سی و یکم فروردین ماه یک هزار و سیصد و بیست به تصویب مجلس شورای ملی رسید./

/